

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки
Миколаївської обласної військової адміністрації
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут

МАТЕРІАЛИ

Національний університет
кораблебудування
імені адмірала Макарова

Навчально-науковий
гуманітарний інститут

VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

м. Миколаїв
4 квітня 2025

54025, м. Миколаїв, пр. Героїв України 9,
тел.: +38(0512)42-47-33

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ТА
ФІЛОСОФІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції

4 квітня 2025 року

МИКОЛАЇВ

2025

УДК 1: 3: 001: 8 (062.552)

А 38

Науковий редактор: Людмила Матвієнко, кандидат історичних наук, доцент

Редакційна колегія: Ірина Ворчакова, кандидат політичних наук, доцент;
Оксана Гінкевич, кандидат педагогічних наук, доцент;
Людмила Мухіна, кандидат психологічних наук, доцент;
Оксана Патлайчук, кандидат філософських наук, доцент;
Михайло Федоренко, кандидат історичних наук, доцент;
Ірина Шаповалова, кандидат філософських наук, доцент.

Затверджено Вченою радою НУК

Протокол №4 від 25.04.2025

А 38

Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук: перспективи та виклики: матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 4 квітня 2025 року. Миколаїв : НУК ім. адм. Макарова, 2025. 721 с.

У матеріалах конференції подається комплексний аналіз актуальних проблем соціально-гуманітарних наук. Зокрема розглядаються психолого-педагогічні проблеми становлення особистості, осмислюються трансформації та перспективи сучасного соціального і політичного процесу; визначається специфіка дискурсу історії та розвитку регіональних медіа.

Матеріали конференції стануть у пригоді дослідникам соціально-гуманітарних наук, магістрантам, студентам.

УДК 1: 3: 001: 8 (062.552)

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2025

Музика С. Є., Продан Т. Я. Вплив економічних процесів на суспільство .	238
Марунчак А. В., Шаповалова І. В. Проблеми відродження національної культури в Україні	242
Алексєєва А. Ю., Сищенко Д. О., Шаповалова І. В. Пропаганда під час війни в Україні, схеми і маніпуляції суспільною думкою в ЗМІ	247
Кудря А. В., Белосвіт Я. О., Шаповалова І. В. Феномен конформізму – чому люди йдуть за натовпом?.....	252

РОЗДІЛ III

ФІЛОСОФСЬКІ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Баришник Ю. М., Патлайчук О. В. Епоха диктатури толерантності у сучасній культурі	256
Козирко О. А., Патлайчук О. В. Межі та об'єктивність наукового пізнання у контексті штучного інтелекту та квантових обчислень	260
Джангиров М. В., Патлайчук О. В. Аналіз глобальних проблем сучасності на прикладі України та можливих шляхів їх вирішення	268
Корзняков О. С., Патлайчук О. В. Аналіз теорії поведінкової економіки як науково-дослідницької програми за методологією І. Лакатоса	272
Баришник Ю. М., Патлайчук О. В. Філософські проблеми квантової механіки	277
Куровський В. В., Патлайчук О. В. Етичні питання в процесі розвитку штучного інтелекту	280
Гунченко О. В., Патлайчук О. В. Феноменологія мистецтва: філософська інтерпретація живопису Поля Сезанна в роботах Моріса Мерло-Понті	284
Єфремова С. О., Патлайчук О. В. Філософія свободи: межі та відповідальність у сучасному світі.....	290
Куровська В. Р., Патлайчук О. В. Інновації та їхній вплив на концепцію антропоцентризму в екології	293
Січкаренко М. А., Патлайчук О. В. Час та буття: екзистенційні виміри людського досвіду	297
Гозун Є. С., Патлайчук О. В. Феноменологія цифрового досвіду: нові виміри людського сприйняття	300
Алексєєва А. Ю., Патлайчук О. В. Концепт «надлюдини» Фрідріха Ніцше у сучасному світі.....	304
Сищенко Д. О., Патлайчук О. В. Вплив концепції Ніцше про надлюдину на сучасний кінематограф на прикладі фільмів серії Джокер ...	308
Зайцев О. В., Патлайчук О. В. Поняття "ікігай" як сенсу життя: порівняння з європейськими пошуками сенсу життя	312

Форсова Д. А., Патлайчук О. В. Як побороти стрес за допомогою давньогрецької філософії.....	317
Куйбар В. В., Патлайчук О. В. Вплив штучного інтелекту на сучасну світову культуру.....	320
Біда В. М., Куриленко Т. В. Свобода як цінність	323
Чернега О. Д., Куриленко Т. В. Природа свідомості: дихотомія розуму та тіла	327
Ряжських О. В., Патлайчук О. В. Віртуальна реальність: перспективи та небезпеки.....	330
Говера Л. М., Скальська Д. М. Філософсько-естетичні засади арт-практики	333
Федорчук О. О., Глушко Т. П. Мнемонічні практики в період Середніх віків (крізь призму спадщини А. Блаженного та Ф. Аквінського)	336
Глатковська А. В., Патлайчук О. В. Постправда як інструмент російської пропаганди в TikTok	340
Шинкаренко А. А., Патлайчук О. В. Етичні проблеми науки	345
Шоп Т. В., Дем'яненко Н. М. Особливості формування суб'єкт-суб'єктних відносин у контексті інноваційної освіти	349
Мельникова О. Є., Ступак О. П. «Антропоцентричність» алгоритмічної упередженості у штучному інтелекті	353
Мельниченко О. Ю., Патлайчук О. В. Загрози, тренди та фінансові моделі сучасних Українських медіа	359
Губкін Р. А., Сонечко О. С. Соціальна реабілітація спортсменів-інвалідів в умовах воєнного стану: роль спеціалізованих центрів та спортивних ініціатив.....	363
Кісаров-Дагнер О. Л., Сонечко О. С. Цифрова культура та її вплив на соціальні взаємодії.....	367
Зайцев А. М., Сонечко О. С. Феномен культури скасування та його вплив на суспільство	371
Крилова Н. М., Куриленко Т. В. Людина в сучасному соціальному просторі: інформаційно-комунікаційний аспект	375
Дар'єв А. С., Ступак О. П. Співдія зі штучним інтелектом: етична перспектива	379
Дегтярьова О. А., Камєнсков А. О., Ступак О. П. Самостійна робота студентів ЗВО як засіб формування професійної компетентності	383
Пушкар Д. Р., Куриленко Т. В. Віртуальна реальність та її вплив на життя людини	387
Рижик В. В., Ступак О. П. Постмодернізм у сфері філософії права.....	391

Куровська В. Р.

Група 5181м,
Навчально-науковий інститут комп'ютерних наук та управління проектами
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Миколаїв, Україна
kurovskaveronika@gmail.com

Патлайчук О. В.

кандидат філософських наук, доцент
кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Миколаїв, Україна
oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua

Інновації та їхній вплив на концепцію антропоцентризму в екології

У статті розглядаються філософські зміни у ставленні до природи під впливом екологічних інновацій. Аналізується трансформація антропоцентричного мислення, де людина стоїть у центрі екосистеми, до біоцентризму, який визнає внутрішню цінність всіх живих істот. На основі прикладів сучасних технологій, таких як відновлювані джерела енергії, дрони для лісовідновлення, синтетична біологія та кліматичні технології, підкреслюється нове розуміння відповідальності людства перед природою. Акцент на тому, що сталий розвиток вимагає переосмислення ролі людини як відповідального партнера природи, а не її господаря.

Ключові слова: антропоцентризм, філософія сталого розвитку, міжпоколінна справедливість, екологічна відповідальність.

У сучасному світі розвиток технологій та інновацій значно впливає на екологічне мислення. Одним із фундаментальних філософських викликів, з якими стикається людство, є трансформація антропоцентричної концепції, що ставить людину в центр природи, до більш етично обґрунтованих і екологічно сталих підходів. Інновації в галузі екології не лише забезпечують нові можливості для збереження довкілля, але й породжують філософські питання щодо ролі людини у природі.

Антропоцентризм традиційно розглядає природу як ресурс для задоволення людських потреб. Однак у світлі сучасних екологічних криз, таких як зміна

клімату, втрата біорізноманіття та виснаження природних ресурсів, цей підхід більше не є стійким. Сучасні інновації в технологіях, спрямовані на мінімізацію впливу людини на довкілля, сприяють переходу до нового розуміння людської відповідальності [1].

Зокрема, розвиток технологій відновлюваної енергії, таких як сонячні батареї, вітрові турбіни та гідроелектростанції, сприяє зменшенню залежності від викопних видів палива та скороченню викидів парникових газів [2]. Це свідчить про зміну філософської парадигми: замість експлуатації природи для задоволення потреб людства, людські дії все більше спрямовані на підтримку стабільності екосистем та зменшення шкоди довкіллю.

Біоцентризм є альтернативою антропоцентризму і стверджує, що всі живі істоти мають внутрішню цінність незалежно від їхньої корисності для людини [3]. Інновації в області екологічного моніторингу, такі як дистанційне зондування Землі, використання супутників і безпілотників для контролю за станом лісів, водних ресурсів та змін клімату, допомагають забезпечити цілісне бачення екосистем [4]. Ці технології підсилюють розуміння того, що збереження природи необхідне не тільки для підтримки людської цивілізації, а й для збереження життя на планеті в цілому [5].

Синтетична біологія, що дозволяє створювати нові форми життя, також піднімає філософські та етичні питання про межі втручання людини у природні процеси. Втручання на генетичному рівні викликає дискусії про те, чи має людство моральне право змінювати природу для власних потреб або ж воно повинно прагнути збереження природних систем у їхній первозданній формі [6]. Це є проявом руху від антропоцентричного підходу до більш сталого й відповідального біоцентризму [7].

Глибинна екологія, як філософський напрямок, який наголошує на самоцінності природи незалежно від її користі для людини, набирає популярності в контексті сучасних екологічних викликів [1]. Інновації в галузі екологічного відновлення, такі як відновлення деградованих екосистем, збереження рідкісних видів рослин і тварин за допомогою сучасних біотехнологій, підтверджують важливість збереження екологічної рівноваги [3]. Це також стимулює перегляд людських підходів до взаємодії з природою, підкреслюючи, що природа має свою внутрішню цінність і право на існування поза людськими потребами [6].

Прикладом таких технологій є використання дронів для відновлення лісів шляхом автоматичного посіву насіння на великих площах [4]. Це не лише інновація, яка знижує витрати на відновлення екосистем, але й свідчить про філософський зсув у сприйнятті природи як об'єкта, що заслуговує на відновлення та захист заради неї самої [8].

Інновації у сфері кліматичних технологій, такі як технології уловлювання та зберігання вуглецю, а також розробка кліматично нейтральних технологій виробництва, піднімають питання про те, наскільки сучасне покоління відповідальне за майбутнє планети [5]. Ці технології спрямовані на зменшення викидів і стабілізацію кліматичних змін, що свідчить про поступову відмову від антропоцентричної філософії, що фокусується лише на сьогоденних потребах людства [7].

Філософія сталого розвитку базується на принципі міжпоколінної справедливості, тобто того, що людство має зберігати природні ресурси не лише для себе, але й для майбутніх поколінь [2]. Це перекликається з ідеями біоцентризму, де людина розглядається як частина ширшої екосистеми, що має дбати про майбутнє планети, включаючи не лише свої потреби, але й потреби інших форм життя [6].

Інновації в екології сприяють трансформації антропоцентричного мислення, допомагаючи людям усвідомити свою залежність від природи та відповідальність перед нею. Відновлювані джерела енергії, новітні технології збереження біорізноманіття та відновлення екосистем не лише підвищують ефективність природоохоронних заходів, але й вимагають переосмислення філософських засад людської діяльності. У контексті глобальних викликів, інновації стають важливим інструментом для побудови стійкого майбутнього, де природа та технології співіснують у гармонії, а людина сприймає себе як відповідального партнера природи, а не її господаря.

Список використаних джерел

1. Несс А. Глибинна екологія: Життя, яке виходить за рамки антропоцентризму. Київ: Основи, 1997. – С. 32-47.
2. Ловлок Д. Гея: Новий погляд на життя на Землі. Лондон: Oxford University Press, 1987. – С. 154-169.
3. Нортон Б. Екологічна етика і філософія природи. Нью-Йорк: Routledge, 1991. – С. 65-78.
4. Беррі Т. Майбутнє Землі: Перехід до епохи екологічної свідомості. Сан-Франциско: Sierra Club Books, 1999. – С. 89-102.
5. Капра Ф. Мережа життя: нове розуміння живих систем. Нью-Йорк: Anchor Books, 1996. – С. 204-220.
6. Швайцер А. Етика благоговіння перед життям. Київ: Прогрес, 1973. – С. 54-70.
7. Карсон Р. Мовчазна весна. Бостон: Houghton Mifflin, 1962. – С. 125-140.
8. Уайт Л. Історичне коріння нашої екологічної кризи // Science, 1967, т. 155. – С. 1203-1207.

Kurovska V. R.
Group 5181m,
Educational and Scientific Institute
of Computer Science and Project Management
Admiral Makarov National University of Shipbuilding
Mykolaiv, Ukraine
kurovskaveronika@gmail.com

Patlaichuk O. V.
Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
of the Department of Social and Humanitarian Disciplines and Philosophy
Admiral Makarov National University of Shipbuilding
Mykolaiv, Ukraine
oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua

Innovations and Their Impact on the Concept of Anthropocentrism in Ecology

The article explores philosophical shifts in attitudes toward nature driven by ecological innovations. It examines the transformation from anthropocentric thinking, where humans are central to ecosystems, to biocentrism, which acknowledges the intrinsic value of all living beings. Using examples of modern technologies, such as renewable energy sources, drones for forest restoration, synthetic biology, and climate technologies, the article highlights a new understanding of humanity's responsibility toward nature. Sustainable development requires us to reevaluate humanity's role as a responsible partner to nature, rather than its master.

Keywords: anthropocentrism, philosophy of sustainable development, intergenerational equity, ecological responsibility.